

Sygn. akt III AUa 830/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. w Lublinie

sprawy E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 czerwca 2012 r. sygn. akt VII U 1421/12

oddala apelację.

III AUa 830/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił E. K. prawa do renty rodzinnej. Organ rentowy przyjął, że zmarły ojciec wnioskodawczyni nie spełnił wszystkich ustawowych przesłanek dla swojego prawa do świadczenia rentowego. Nie dysponował on przynajmniej 5-ma latami okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu przed swoim zgonem i jego śmierć nie nastąpiła w czasie jego podlegania ubezpieczeniom społecznym lub nie później niż 18 miesięcy od ustania okresów składkowych lub nieskładkowych. Ogólny staż ubezpieczeniowy ojca wnioskodawczyni w zakresie okresów składkowych pozwany określił na 24 lata, 10 miesięcy i 20 dni.

W odwołaniu od tej decyzji, kwestionując jej prawidłowość, ubezpieczona nie zgodziła się z wielkością ogólnego stażu ubezpieczeniowego jej ojca jaki przyjął organ rentowy. Do tego stażu nie został zaliczony czas pracy ojca

wnioskodawczyni w Centrali (...) Oddział w Ł. na podstawie umowy zlecenia zawartej w dniu 9 września 1968 r., okres pracy od dnia 9 stycznia 1973 r. do dnia 24 czerwca 1973 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) i okres od dnia 11 lipca 1973 r. do dnia 1 sierpnia 1973 r. gdy wykonywał on zatrudnienie w Zakładzie (...) w L. Rejon w Ł..

Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. zmienił wskazaną na wstępie decyzję i ustalił E. K. prawo do renty rodzinnej od dnia 29 września 2011 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na poniższych ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej: w dniu 29 września 2011 r. E. K. wystąpiła do pozwanego z wnioskiem o rentę rodzinną po zmarłym swoim ojcu K. K.. Ojciec wnioskodawczyni zmarł w dniu 16 lutego 2009 r. wskutek zawału serca. Przed zgonem nie leczył się i nie występował o prawo do swojego świadczenia rentowego. Nie był objęty ubezpieczeniami społecznymi. W okresie od dnia 9 stycznia 1973 r. do dnia 23 czerwca 1973 r. (5 miesięcy i 14 dni) pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. P. terenowa w Ł. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej podawanej jako ustawa o FUS) prawo do renty rodzinnej mają dzieci własne do czasu ukończenia nauki szkolnej gdy przekroczyły 16 lat życia, jednak nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia. Wnioskodawczyni, urodzona dnia (...), spełniła ten warunek bowiem od dnia 1 października 2009 r. podjęła studia stacjonarne na Uniwersytecie K.S. W. w W. a przewidywany termin ich ukończenia został oznaczony na dzień 30 września 2012 r.

Organ rentowy zakwestionował uprawnienie K. K. do ewentualnego jego własnego świadczenia rentowego. Sąd Okręgowy przytoczył ustawowe przesłanki prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy zawarte w przepisie art. 57 ust.1 ustawy o FUS. Interpretując ten przepis sąd pierwszej instancji powołał się na jego wykładnię zawartą w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r. I UZP 5/05 i przyjął, że po zaliczeniu na rzecz ojca wnioskodawczyni okresu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w okresie od dnia 9 stycznia 1973 r. do dnia 23 czerwca 1973 r. (5 miesięcy i 14 dni) miał on więcej jak 25 lat okresów składkowych. Ponieważ w razie zgonu przyjmuje się, że zmarły był całkowicie niezdolny do pracy to, w razie posiadania przynajmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, pozostałe ustawowe przesłanki prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc posiadanie niezbędnego okresu składkowo – nieskładkowego i powstania niezdolności do pracy w czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej, nie znajdowały zastosowania w sytuacji K. K.. Zatem należało przyjąć, że ojciec wnioskodawczyni spełnił ustawowe przesłanki do swojego ewentualnego świadczenia rentowego, a przez to wnioskodawczyni, jako jego dziecko, przysługuje prawo do renty rodzinnej.

Dlatego decyzję organu rentowego odmawiającej jej prawa do tego świadczenia sąd pierwszej instancji uznał za wadliwą i z tej przyczyny podlegająca zmianie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł pozwany organ rentowy wnosząc o jego zmianę przez oddalenie odwołania wnioskodawczyni.

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego – przepisu art. 65 ust.1 ustawy o FUS w związku z art. 58 tej ustawy przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podał, że sąd pierwszej instancji pominął fakt, że od dnia 23 września 2011 r. do treści art. 58 ustawy o FUS została wprowadzona zmiana polegająca na tym, że przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy dla ubezpieczonego, będącego mężczyzną, który jest całkowicie niezdolny do pracy, nie stosuje się wymogu posiadania przez niego przynajmniej 5 lat ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem tej niezdolności tylko wtedy, gdy udowodnił on posiadanie stażu ubezpieczeniowego wynoszącego co najmniej 30 lat okresu składkowego. W ocenie skarżącego ta zmiana prawa oznacza, że wniosek o rentę rodzinną zgłoszony po dniu 23 września 2011 r. powinien być rozpoznany zgodnie z nową regulacją normatywną. Dotyczy to wnioskodawczyni która z wnioskiem o rentę rodzinną wystąpiła w dniu 29 września 2011 r. Jest niewątpliwe, że w tej sytuacji ojciec wnioskodawczyni nie spełnił wymogu posiadania 30-letniego okresu składkowego, a przez to nie wypełnił wszystkich

ustawowych przesłanek do własnego świadczenia rentowego. Dlatego ustalenie na rzecz wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej nastąpiło z naruszeniem, cytowanych wyżej, przepisów prawa materialnego.

E. K. złożyła odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie. Zawarła w niej pogląd, że istotne znaczenie ma status jej ojca w dacie jego śmierci w zakresie spełnienia przesłanek jego własnego prawa do renty. Według ubezpieczonej przesłanki te zostały spełnione co jest argumentem za poprawnością zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: w pełni należy podzielić argumentację zawartą w odpowiedzi na apelację z tym, że należy ją rozbudować tak aby uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji spełniało wymogi ustawowe i odnosiło się także do zarzutu sformułowanego w apelacji.

Renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym. Oznacza to, że prawo do niej istnieje jedynie wtedy, gdy osoba zmarła w chwili swojego zgonu miała ustalone prawo do emerytury bądź renty z tytułu niezdolności do pracy albo też spełniała warunki, określone w ustawie, do uzyskania jednego z tych świadczeń. Stąd istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia o roszczeniu wnioskodawczyni ma ustalenie faktów dotyczących spełnienia przez jej ojca ustawowych przesłanek do nabycia prawa do własnego jego świadczenia rentowego. Nie ma bowiem między stronami sporu, że w dacie wystąpienia z wnioskiem o rentę rodzinną i w chwili orzekania przez sąd pierwszej instancji wnioskodawczyni spełniała przesłanki do nabycia prawa do renty rodzinnej.

K. K. zmarł w dniu 16 lutego 2009 r. Prawo do świadczeń emerytalnych i rentowych powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia takiego świadczenia (art. 100 ust.1 ustawy o FUS). Zupełnie innym zagadnieniem jest dochodzenie świadczenia wynikającego z istniejącego prawa do niego, co zależy wyłącznie od stosownego wniosku osoby uprawnionej. Zatem należy oceniać spełnienie przez K. K. tych warunków na dzień jego zgonu. W tej dacie jego prawo do emerytury nie mogło powstać gdyż nie miał on minimalnego wieku emerytalnego.

Dlatego znaczenie może mieć jedynie badanie spełnienia przez ojca wnioskodawczyni przesłanek dla jego renty z tytułu niezdolności do pracy. Jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy w dniu 16 lutego 2009 r. obowiązywały trzy przesłanki nabycia prawa do świadczenia rentowego przez ojca wnioskodawczyni. Zostały one szczegółowo wymienione i omówione w motywach zaskarżonego wyroku. Ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie i ich prawną ocenę sąd drugiej instancji w pełni akceptuje. Z tej przyczyny nie ma potrzeby ponownego powtarzania tej problematyki.

Jedynym zarzutem apelacji jest pominięcie przy ferowaniu zaskarżonego wyroku zmiany legislacyjnej odnoszącej się do przepisu art. 58 ustawy o FUS – wskazanej w apelacji, zaostrejającej jedną z przesłanek prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Skarżący ze zmiany tej wyciągnął wniosek, że decydujące znaczenie dla istnienia prawa do świadczenia ma data wystąpienia z wnioskiem o to świadczenie. Jest to jednak argumentacja zasadniczo błędna bo nie odróżnia samego istnienia prawa do świadczenia od faktu dochodzenia świadczenia jakie wynika z tego prawa. Jak już wyżej wspomniano prawo do świadczenia istnieje obiektywnie po spełnieniu przesłanek ustawowych. Natomiast jego dochodzenie może odbywać się później. Ubezpieczony traci wtedy wypłacane okresowo świadczenia, które w obecnym stanie prawnym jest wypłacane od miesiąca w którym został złożony wniosek o to świadczenie (art. 129 ust.1 i ust.2 ustawy o FUS). Ponieważ ustawa nie może działać wstecz, a wyjątki w tym przedmiocie nie dotyczą sprawy niniejszej, to zaostrenie przesłanki wymienionej w apelacji pozwanego nie może dotyczyć ojca wnioskodawczyni, który zmarł przed datą wejścia w życie nowej regulacji normatywnej i którego spełnienie przesłanek jego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy może być oceniane jedynie w dniu jego zgonu. Dlatego ustalenie Sądu Okręgowego o spełnieniu przez ojca wnioskodawczyni przesłanek do jego renty z tytułu niezdolności do pracy jest prawidłowe. Skoro renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym to do niej nie ma w ogóle zastosowania art. 58 ustawy o FUS bo przepis ten dotyczy wyłącznie nabycia prawa do świadczenia pierwotnego: renty lub emerytury. Ustawowe wymogi istnienia prawa do renty rodzinnej dla dzieci własnych osoby zmarłej są zawarte w art. 68 ust. 1 i ust. 2 ustawy o FUS. Jest oczywiste, że E. K. spełniała w miesiącu wrześniu 2011 r. przesłanki swojego prawa do renty rodzinnej i nadal je spełnia (zaświadczenie złożone na rozprawie apelacyjnej).

W tej sytuacji zarzut naruszenia prawa materialnego jest w oczywisty sposób chybiony przez co apelacji pozwanego należało odmówić słuszności. Jako bezzasadna apelacja ta podlegała oddaleniu.

Z tych zatem względów i z mocy art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.